

LA ESQUELLA

DE LA TORRATXA

CORPUS-TRISTI

(El nou Cos de Seguretat)

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

CRONICA

L' ENCANTAMENT

La princesa está encantada:
qui la desencantarà?
—Qualsevulga que s' hi posi;
que d' encantada no n' está.

Cóm ha anat á parar al Museu Británich de Londres un manuscrit catalá escrit en lletras gregas? L' amich que l' ha vist y l' ha llegit no ho ha pogut aclarir. Es un códix curiosíssim, potser únich, que conta una rondalla oriental, dictada segurament per un catalá que viuria fa un remat de centurias á l' Atica, y qu' avuy fóra un bon novelista perque combina els elements populars ab un art refinat. La narració es complicada y entatxonada de divagacions; concentrada tal com l' amich me l' ha llegida os la contaré.

Donchs vetaquí que n' era una princesa de llinatge excels, muller d' un senyor farreny que may parava de batallar. A las terras del domini, qu' era una provincia del reyalme del Preste Jan, hi havían més ermots y boscos que camps de conreu; vol dir que la gent era pobre y que se n' anava ab dalit darrera del senyor á depredar las vilas y las pagesías del vehinat. L' host del príncep de Calaunia—qu' aixís s' anomenava el senyor—estava se pot dir que tot l' any armada, corrent d' ací d' allá, cremant casas, estripant las criaturas y arrencant las unglas als pares; procediment acostumat pera férloshi treure els estalvis dels amagatalls. El domini de Calaunia s' aixamplava cad' any per las planurias y serrals del entorn; pero com que 'ls habitants s' havían mort ó fugían, era una faixa de desert lo que rodejava al antich patrimoni. Las expedicions per aixó s' allargavan cada vegada més, y la princesa s' estava sola al castell ab els mossos y las serventas, filant la llana y brodant ricas vestimentas que may s' havia de posar ningú. Ja las sortidas de l' host de Calaunia duravan un any; ja 'n duravan dos. Després d' una estada de quinze días, el príncep sortí de matinada ab la gent d' armas cap á conquistar unas montanyas prenyadas d' or, á seixanta jornadas del castell. Li havían explicat que l' or el treyan uns minayres tots peluts com ossos, y 'l guardavan dins d' unas cambras soterranias de las mateixas minas. Partí el senyor, y no torná. Un any, dos anys, y res; com si las minas del or s' haguessin empassat á tota l' host de Calaunia.

La princesa, avesada á la solitut, esperá pacienta fins que s' hagué de fer el compte de qu' era viuda. Els missatgers enviats á la misteriosa encontrada dels minayres peluts, ó no tornaren ó comparegueren mitj morts de gana y de cansament. Era viuda.

Sense la por del amo, ab els set fills, tots malaltissos, caygueren las plagas al castell. Comparegué l' argentari del Preste Jan á cobrar delmes endarrerits, y els vasalls de la vila y de l' horta s' endarrerían dels censals. El patriarca de l' Iglesia, que

tenía una cort sumptuosa á Babilonia, volgué mostrar la seva altíssima estimació á la princesa de Calaunia per un sacerdot enviat expressament, que no la deixava reposar, atormentantla ab la por de la mort. Y el monarca, pera mantenir el senyoriu, va posar guardia al castell. La princesa hi guanyá l' honor de portar als costats el llegat patriarcal y el capitá de las guardias, que no la deixavan en tot lo día...

La princesa 's decandía; groga, flaca, anava callada per las salas, entremitj del sacerdot y del capitá que li deyan cosas que no sentía, de cambra en cambra á cuydar als set fills malalts de la mateixa malaltia que 'ls anava consumint. Li quedava voluntat pera ordenar las feynas y portar els comptes dels censalers; pero las feynas no 's feyan ni els deutes se pagavan. ¡Pera haver de treballar pel patriarca y pel rey! Quan el capitá baixava ab las guardias á cobrar, la gent apretava á córrer, y de cap manera se 'n treya res.

Vetaquí que 'ls botiguerets de la vila, espantats per la miseria que se 'ls venía á sobre, tingueren una sentada á cal apotecari. Cada hú hi digué la seva, buscant el remey que ningú encertava. Després de parlar horas y horas, vegeren clarament que de remey no n' hi havia cap. El principat de Calaunia s' anava á perdre. La senyora, pobrissona, era incapassa de sortir del embull; el poble, que s' amagava, podia alsarse y ferse l' amo del castell; pero ¿quí assegurava que no 's faría l' amo també de la vila, y de las botigas y dels botiguers? No hi havia remey. Feya una estona que callavan els de la junta, perduts pel laberinte dels pensaments sense sortida. De cop, cinch ó sis se posaren á parlar al mateix temps; á tots els semblava que tenían el camí d' aquella sortida que fins llavoras ningú veyá. El camí no era dels corrents y ordinaris, sinó dels hermétichs y sobrenaturals. Si avansant s' havia de rodolar cap al abím, aturantho tot ja 's tenía molt guanyat; donchs calía valdres de las arts mágicas pera que ningú fes res. Que la senyora caygués malalta, igual que 'ls seus fills, y tothom se quedaria parat, esperant. La malaltia li podia encomanar, de lluny, un sabi taumaturch reclós á fora del poble per la virtut d' unas paraulas necrománticas, que sospenían la vida sense péndrela á n' el cos humá. Tal dit, tal fet. El sabi digué las paraulas, y la princesa encantada caygué dormida entremitj del sacerdot y el capitá.

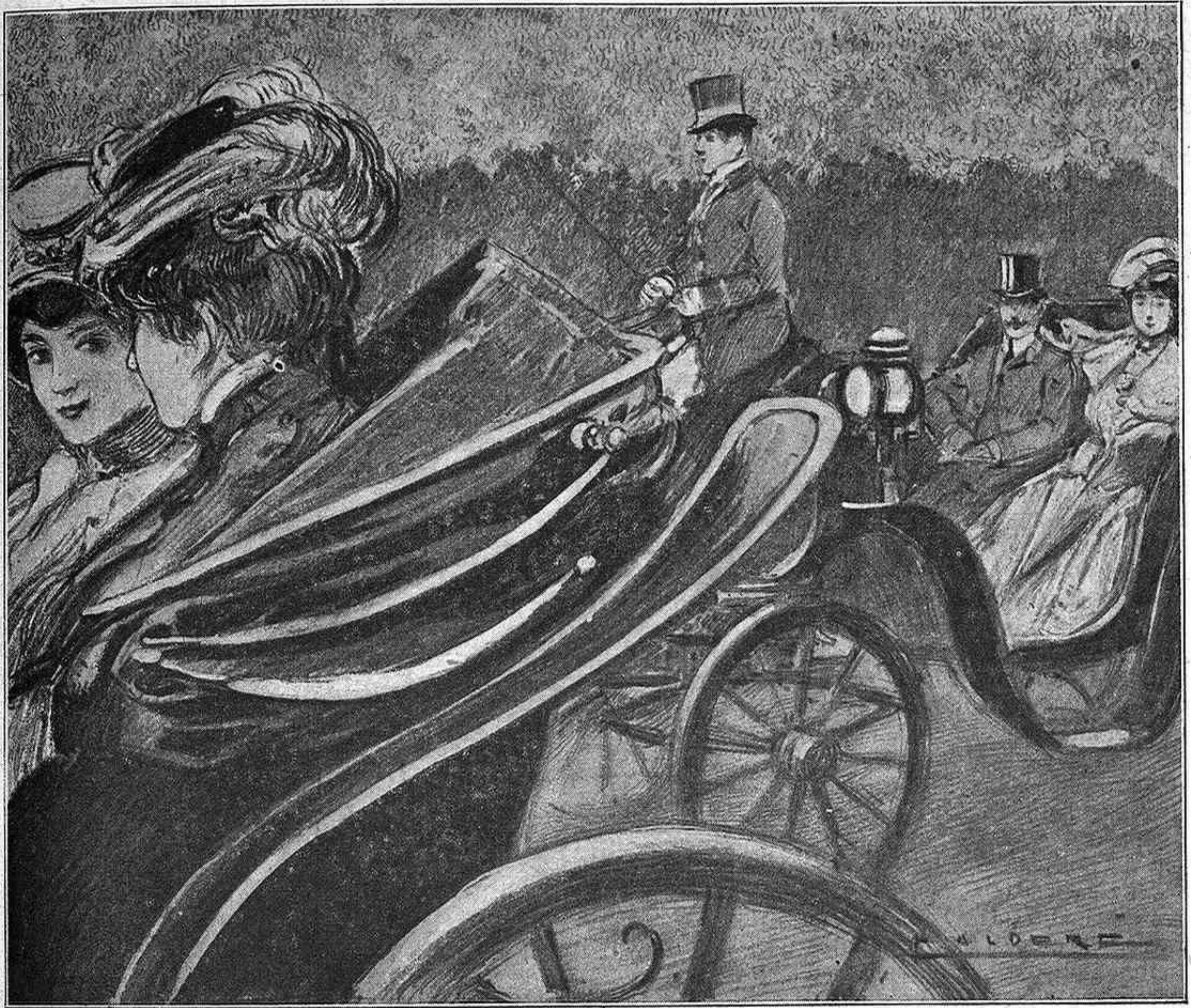
Passaren días, y la senyora dormía sempre á la sala gran del castell, dalt d' un catafalch encatífat de drap d' or; á la llum daurada de quaranta llantias d' or. Y els seus fills, malalts á las cambras se marcían sense consol.

El sabi 's morí, emportantsen la recepta pera retornar á la princesa, condempnada á l' eternitat del encantament. Y els botiguers de la vila se juntavan cada divendres á veure qué havían de fer. Ells prou haurían volgut administrar els bens domanials en nom de la senyora; pero no s' atrevían tots sols. A la sala gran del castell, vetllavan el sacerdot resant, y el capitá flestomant.

UN DITXO AL REVÉS

6

¡QUÉ FAN ELS GRANS?... LO QUE VEUHEN FER ALS INFANTS

—Escolta, y si ara al entrar á la Rambla diguessim al cotxero que passés pel mitj?...—

¿Quant temps estigué encantada la princesa de Calaunia? No pas molt; que la virtut mágica lluytava ab el cor vivent, cor de mare que sentía aprop als fills malalts. Y succehí que mentres tothom creya que l'encantada era com á morta, á mitja nit alsava 'l cap poch á poquet, mirava al capitá y al sacerdot adormits á cada banda del catafalch, y relliscava fins á terra pera anarsen sola, de cambra en cambra, á veure els fills malalts. Retuda per l' esfors, tenia després el temps just pera ajeures altra vegada portada per l' esma al llit de drap d' or.

...Y el poble tornava á llaurar, á sembrar y á cullir quietament, sense que 'ls de la vila se 'n adonessin.

El códix, caligrafiat en un finíssim badell, está cremat al cap de vall, y tacat ab clapas d' humitat ó de sanch. Vol dir que no 's pot llegir l' últim tros, y que no s' acaba la rondalla. Lo segur es que d' encantada no n' estava la princesa, ja que s' alsava á las nits, y que tampoch s' havia aturat la vida als dominis de Calaunia, ja que uns quants págessos sembravan y cullían, tant com els altres devían patir fam.

Ara, el lector se l' haurá de fer l' acabament. ¿El qortilegi vencé á la princesa decandida? ¿L' amor sue li donava forsas pera deslliurarse de la sobre-

natural opressió fou més fort que la mort? ¿Salvaren al principat de Calaunia els botiguers de la vila? ¿O bé la gent servil se 'n pujá al castell?... Si aixó fos imaginat per mí, no 'm costaria molt empescarme un final pera no deixar mutilada una rondalla tan bonica. Pero jo no més escrich lo que m' han contat, tret d' un document que no vull alterar ab afegiduras. Potser algú 'ns dirá qualsevol día com acabá l' encantament de la princesa de Calaunia.

TULP

SIGLE XX

¿Volen creure qu' estich una mica desorientat y que ja tres ó quatre cops he preguntat á la gent de casa si de debó som al any 1908 y si realment es cert que Barcelona es una població que figura en la llista de las que 's tenen per civilisadas?

Fa no sé cuánts días qu' en la *crónica* de la premsa local, entre las gazetillas de «bodas efectuadas», «robos de pisos» y «personas que han visitado al Gobernador civil», me 'n hi trobo sempre una, concebuda poch més ó menos en aquestos termes:

«En la tirada verificada ayer en el local del Tiro

el señor Fulano mató siete pichones, el señor Zutano onze y el señor Mengano ventitres, ganando por consiguiente la *copa* y el diploma de honor. Entre el público, tan selecto y elegante como de costumbre, figuraban innumerables señoras.»

Y sense haverla vist, m' imagino la terrible escena.

Un gran camp, rodejat de tribunas y rengles de cadires, ocupadas per la selecta concurrència de que 'ns parla la crónica local. Vint, trenta, quaranta tiradors, convenientment situats, esperan escopeta en má que la ignocenta bestiola aixequi el vol... ¡Ara!... Extén el colom las alas, dona esferehit un tom pel espay y ¡pim, pam, pum!... Tacadas sinistrament de sanch sas blancas plomas, cau l' infelís aplomat sobre l' arena entre 'ls aplausos del públich, «tan distingit y elegant com de costum.»

—Y bél—m pregunto:—¿Aixó es lo que la prempsa coloca entre las diversions cultas y refinadas, explicant ab minuciosos detalls tots els incidents de la festa y ponderant el mérit del aficionat A, que va fer tantas morts com disparos, y posant als núvols la destresa del tirador B, que va anarse'n á casa ab dugas dotzenas de víctimas al sarró?

May sacrificar á un sér qu' en res ens ha ofés dirá gran cosa en favor dels que ab tan cruel entreteniment distreuen els seus ocís, pero quan aquest sér es un colomet, la bestioleta més mansa y més pacífica del reyne animal, l' acte alcanza ja la categoría de odiós y vituperable.

Tireu als llops, si voleu matar; tireu als esparvers, á las áligas, als tigres, pero ¿al pobre colom? ¿Al emissari de la pau? ¿Al símbol de la ignocencia?...

Las infelissas bestias, es clar, no diuen res y deixan que 'ls bons senyors, sense altre objecte que tirar y matar, tirin y las matin; pero ¿no hi ha aquí una societat que 's diu «protectora dels animals» y que devegadas arma un sacramental de mil dimonis perque un carreter ha donat tres garrotadas al matxo ó perque un aucellayre té un gafarró en una gabia massa estreta?...

—Els toros son una abominació—diuen els esperits sensibles:—las carreras de caballs un *sport* perillós; las lluytas de galls y de gossos una reminiscencia del salvatgisme...

¿Y 'l tiro de coloms, nó?

La aberració sería encare explicable si aquesta sanguinaria diversió fos cosa del públich indocte, de la massa poch educada y ruda; pero precisament succeheix que 'ls primers y més entussiasistas cultivadors d' ella son els nobles, els senyors, els que s' alaban de tenir en las venas un punt de blau y á l' armari un tros de pergami.

¡Singulars gustos els de la gent culta y refinada

AL HÍPICH

—¡Ay tonta! ¿Que t creus que no m' hi empenyaría jo, ab una carrera aixís?

—Sí, pero... potser te quedarias á mitj cami, com vares fer ab la d' advocat.

dels nostres días!... L' automóvil, que mata al caminant y estrella contra un obstacle al seu propi duenyo.

El globo aerostátich, que arrossega per valls y montanyas el cos ensangrentat del tripulant.

El *foot-ball*, que trenca camas, y deslloriga brassos y fa saltar ulls de las órbitas.

Y 'l tiro al colom, més repulsiu y més cruel que tots, desde 'l moment que converteix en víctimas als que, contra la seva voluntat, hi desempenya el paper de més importancia...

¿Cóm serán las classes dirigidas, si las classes directoras els donan exemples tan poch edificants?

¡Ah!... ¡Quína falta ens fa un Max-Nordau que, sobre el tema del *bon cor* de la gent fina, escrigui un' altra *mentida convencional* de la nostra civilisació!...

MATÍAS BONAFÉ

EL NOSTRE LLIBRE

El llibre sacre qu' hem comensat
quan l' amor grani, serà acabat.
El llibre sacre, que acabarem,
ab joya eterna 'l rellegirém.

Cada bes que m' has dat, ma enamorada,
es una plana de la nostra historia;
es un tros, un fràgment, dona estimada,
del llibre mestre qu' ens darà més gloria.
Es el preludi dols, nibat de rosa,
d' aquella fi qu' els dos havém creada,

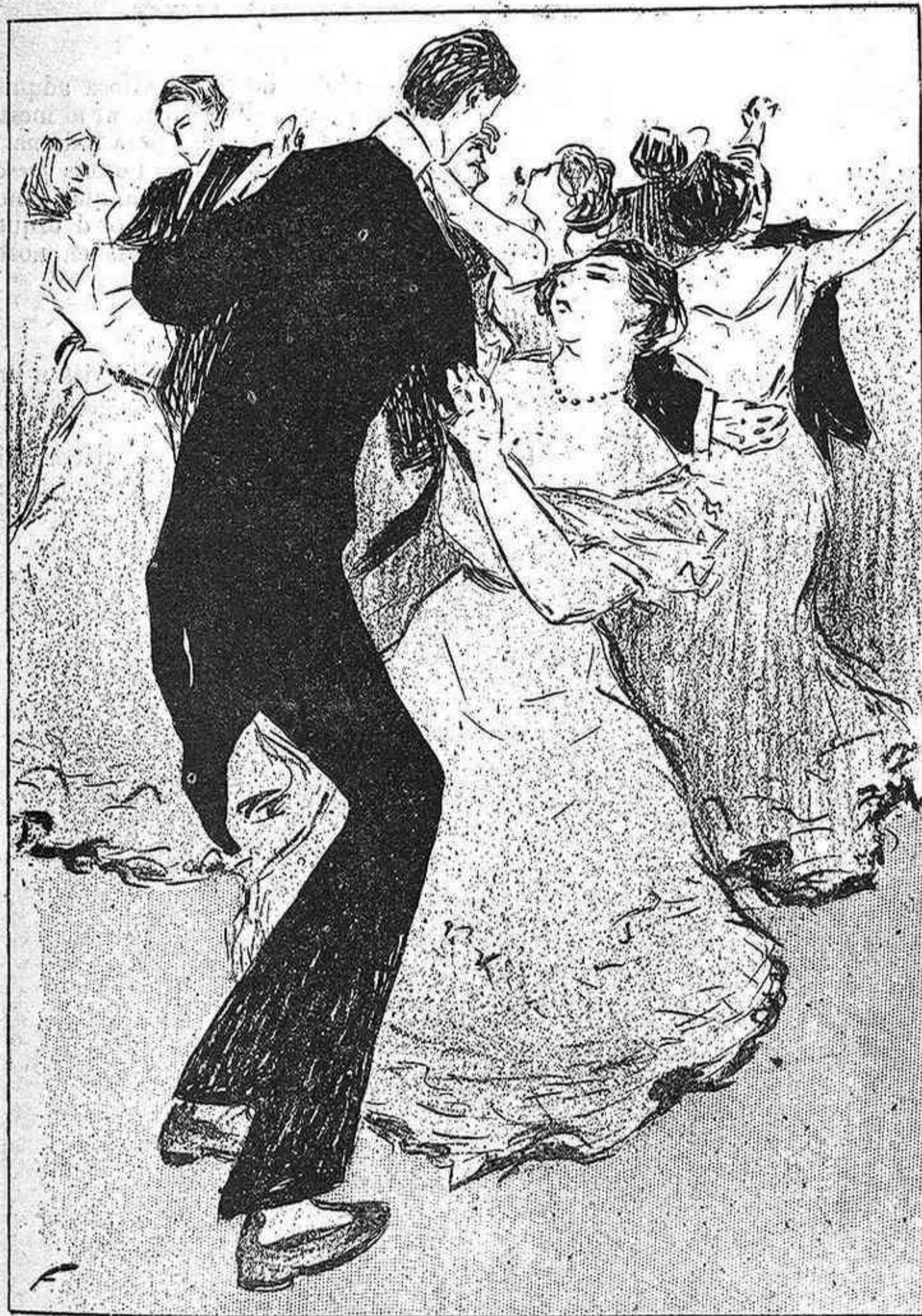
y que la boca á proclamar no gosa,
tement velar sa immensitat somniada.

El nom, prou l' han trobat els cervells nostres,
prou que l' han laborat de día en día;
pró quan el van á dir, parlen el rostres,
la boca se enmudeix y el cor somnia...

Mes jo avuy te 'l vull dir el mot qu' espanta,

UN PRETENDENT Á LA MÁ DE LA BALLADORA

Per conquistá una pubilla,
iqué paperots s' han de fer!

—Súa molt, Carlitos...

—¡Cóm vol arreglarhol... La Escritura ja ho diu: Guanyarás el pa
ab la suor del teu front.

jo al nostre llibre vull donarlhi un títol:
«L' amor». ¿Et plau? ¿No 't sembla que fins canta
qu' «El Fill» serà lo seu darrer capítol?

JOHANNUS

Vilassar de Mar.

GLOSARI

Corpus Christi...

Corpus Fèmina...

— *Compreu paperets!*...

*El glosador va rebre una invitació pera assistir a
la processó, però ell no la va utilitzar per allò de que
no's pot ser gegant i tirar ginesta a la vegada. I el
glosador prefereix tirar-la, la ginesta; i seguir el curs,
que'l curs de les processons és tot un curs de badar pels
eterns estudiants de bellesa, i ho serà mentres el Corpus
siga llum i color, i moviment i aroma, i xafogor i dones
guapes.*

Corpus Christi...

Corpus Fèmina...

— *Compreu paperets!*...

*En aquesta diada, les nostres
dones acostumen a treure'ls trajos
clars, les vaporoses vestes, els flocs
vistosos, les slonges i lleugeres túni-
ques... El festival excelentment ca-
tòlic esdevé, per obra i gracia de les
nostres matrones suadores, embar-
niçat amb el barniç del naturalisme
ingenu de les festes gregues...*

Corpus Christi...

Corpus Fèmina...

— *Compreu paperets!*...

*Una minyoneta jova, amb olor
penetrant de roba neta, maquia-
vèlicament escotada, atravesa l'o-
nada de gent. Una mà indiscreta
li omplena de paperets tot l'avant-
pit. Quatre minúsculs discs de co-
lors virolats s'internen en un deli-
ciós amagatall, torrentada ombri-
vola aont hi brolla abundosa la
font de sospirs verges... La minyo-
neta s'estremeix i somriu amb un
esquerp agraiment... Una altra mà
pietosa li espolsa de la pitrera'ls
paperets amb un gentil esquiva-
mosques...*

*Es l'adoració del Corpus. Són
petons-papyrus que'l Corpus Mas-
cle, impulsat pel foc de Sant Joan,
precursor del xardorós Estiu, llen-
ça en corporació al Corpus Fe-
mella...*

*Ja ho deia Heine, un dels pocs
i dels millors amics del glosador:*

*«... el Corpus siga bell,
d'ànima rai... jo'n tinc bé massa!...»*

XARAU

À CABALL

L' esquadró de policia que 'l día de la marxa dels infants comensá á prestar servey.

À S. M. EL GEGANT

Senyor Gegant: permeteume que aquests versos vos dediqui, desitjant no 's mortifiqui la vostra *altesa*; escolteume.

¿No us sembla, senyor Gegant, que per fer lo que esteu fent, cada any, devant de la gent, ja sou un xich massa gran?

Aixó de que se us passejin pels carrers de la ciutat ab la *pubilla* al costat, sóls perque 'ls menuts us vegin, ha passat de moda ja;

ab aixó ja ningú hi creu.

Jo, avans de fer lo que feu de primé 'm feya matá.

Aquest paper tan... galdós, ja no us escau gens ni mi- (1) que de *fe 'ls gegants*, aquí potsé 'n sabém tant com vos.

Si es que está á las vostras mans, deseuvos tant vos com ella, que l' exhibí una parella avuy, es cosa d' *infants*.

Y si á Casa de la vila crida algun regidor vell, li podeu dir que hi vagi ell á lluhir la seva fila.

Així estalviareu sabatas y potser conflictes grossos; tanqueu, donchs, els vostres cossos dintre 'l quarto de las ratas.

J. STARAMSA

TEATROS

LICEO

El Sr. Bernis ja corre per aquests mons de Deu reclutant artistas pera la próxima temporada de tardor.

(1) Ca

Y, per ara, ja tenim noticias de una valiosa adquisició. El popular empresari acaba d' escripturar al mestre Mascheroni pera dirigir las funcions d' ópera italiana.

Els aficionats rebrán ab regositj aquesta noticia *fresca*, en plé estiu, donchs ja es vella l' admiració que 'ls nostres filarmónichs senten pel simpátich director d' orquesta italiá, que tan bonas campanyas porta fetas en nostre gran teatro.

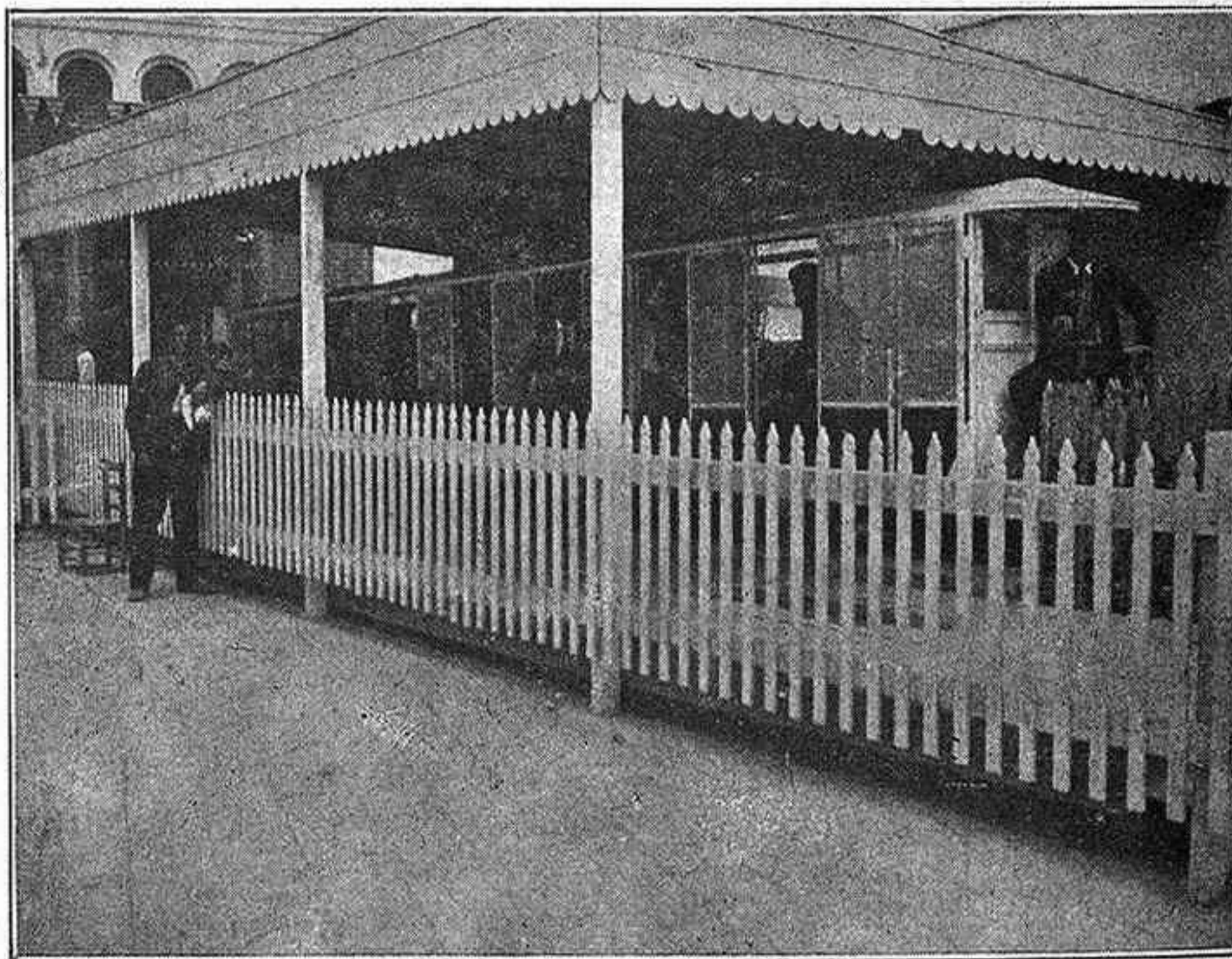
ELDORADO

Quandoque bonus...

També els mestres s' equivocan. Y qu' en Tristan Bernard es un mestre en l' art de construir comedias, ho ha demostrat en més de quatre ocasions.

Floriana es un *vaudeville* poca-solta sense cap condició. La gracia escampada en las escenas grotescas que l' componen es casi sempre grollera, y si no fos el mohiment

EL MINA-GROTT

Ferrocarrilet eléctrich subterrani, que atravessant la montanya de Vallvidrera, conduheix desde 'l comensament de la Dressera al Pantano. (Inaugurat el passat dissapte.)

SIGUIN FRANCHS...

Segons cóm y de quín modo,
judicat imparcialment,
¿hi ha ré al món més sicalíptich
que 'l vent?

inusual de las figuras forsadament ridículas, no s' aguantaria ni ab una grúa de las del moll. La faula insustancial que li serveix de base no arriba á interessar un sol moment, y respecte á acudits pot dirse que 'l fúnebre diálech n' es completament verge.

Tant si la culpa es d' ell com del autor, el senyor Muñoz Seca ha fet un trist favor al teatre castellá brindant-li una traducció de tal naturalesa.

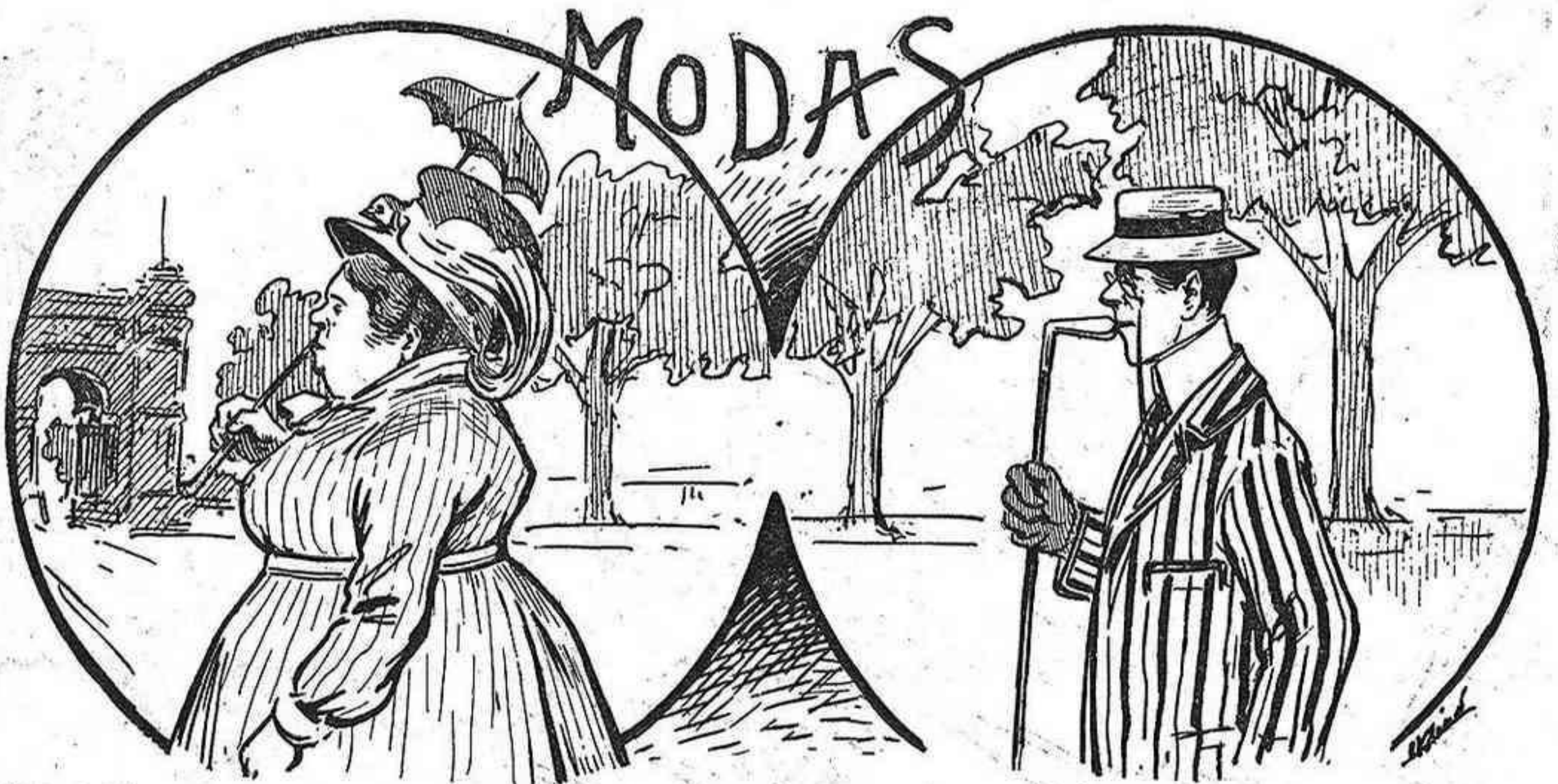
A pesar dels esforços dels actors, que no entenem com

se prestan á rebaixarse al punt de interpretar papers cómichs tan *tristos*, la comedia no va aixecarse del nivell de las botinas.

Y, posats á fer justicia, ens cal no més alabar la tasca inútil de las senyoras totas que hi prengueren part, especialment la Segura y del senyor Santiago.

NOVETATS

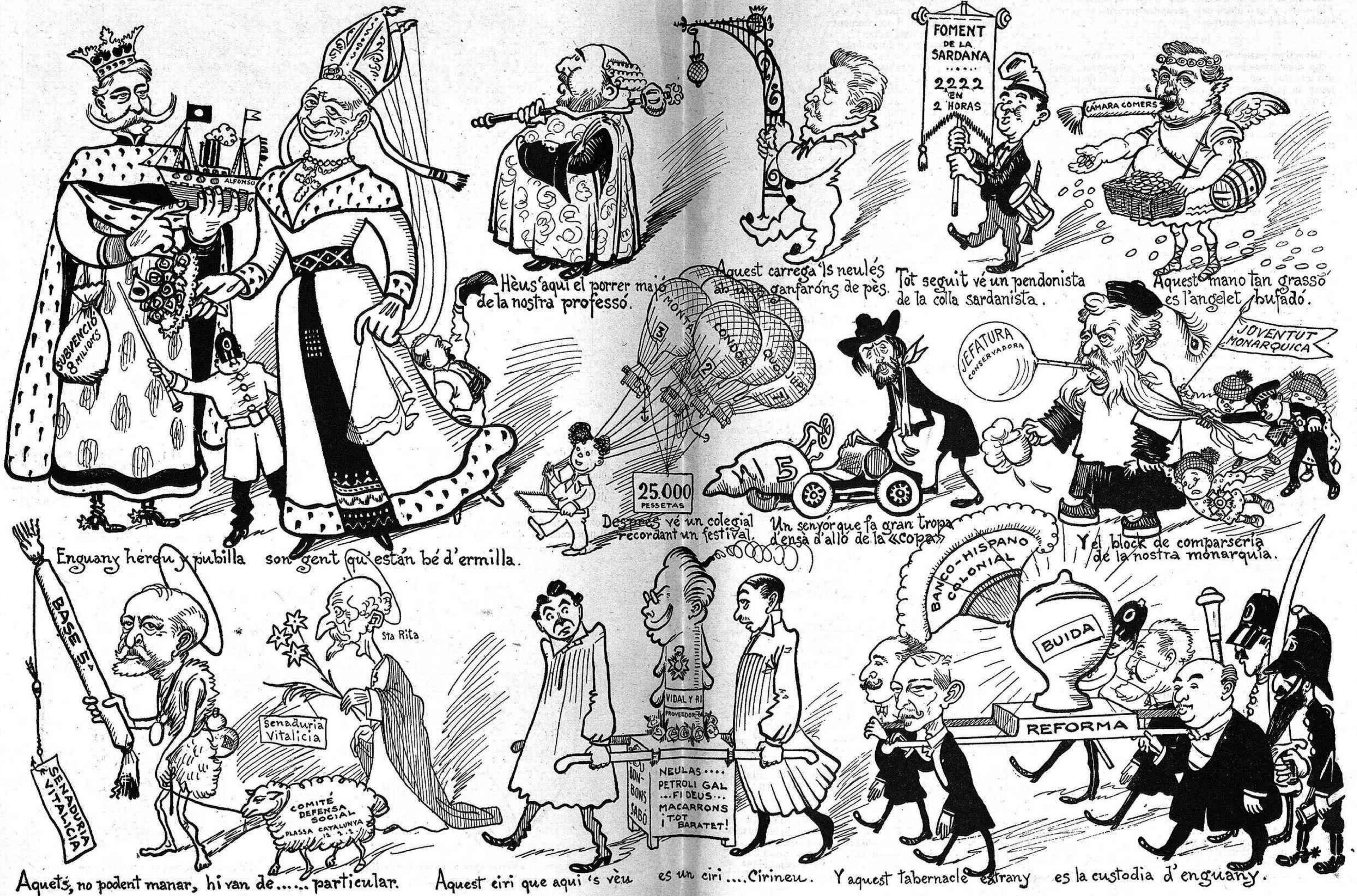
Durant els darrers vuyt días no 'ns han donat res de nou.

¿Vritat que aquesta sombrilla
sembla per la seva filla?

¿Y aquest barret d' ala estranya
per un pescador de canya?

Professó còmich-política de ignoscent sàtira crítica

Hèus aquí el porrer major de la nostra professó.

Aquest carrega 'ls neulés ab tant ganfaróns de pes.

Tot seguit vé un pendonista de la colla sardanista.

Aquest mano tan grassó es l'angelet bufadó.

25.000 PESSETAS
Després vé un colegial recordant un festival.

Un senyor que fa gran troça d'ensà d'allò de la «copas»

Y el block de comparsèria de la nostra monarquia.

Enguany hereu y pubilla son gent qu'están bé d'ermilla.

Aquet's, no podent manar, hi van de..... particular.

Aquest ciri que aquí 's véu es un ciriCirineu..

Y aquest tabernacle estrany es la custodia d'enguany.

—Diumenge á la nit va tenir lloch la funció en honor al eminent Galdós, representantse *La loca de la casa*, y obtenint autor y actors un merescut triomf.

—Pera aquesta senmana han anunciat la primera representació de *Los intereses creados* de 'n Benavente, que tant éxit va obtenir á Barcelona quan va estrenarse al Eldorado; y un diálech dels *facundos* germans Quintero, titulat *A la luz de la luna*.

BOSCH

Divendres passat s'inaugurá la temporada xafogosa.

La concurrencia lluhida y bastant numerosa; y no duptém que com més puji el termómetro, més de pujada anirá la parroquia del únich y veritable teatro d'estiu ab que conta Barcelona.

Obras novas: cero. *Boccaccio* y *El estuche de monerías*, son las que més éxit han obtingut.

Dels artistes, qui més s'hi distingeix es la Blanca Matrás.

Al veure que, seguint aixís, se li prepara una bonica temporadeta de guanyar aplausos y diners, se li pot molt ben dir:

—Matrás, teu es l' éxit;
Matrás, teus els rals.
Matrás, ab un tiro...
matrás dos pardals.

L. L. L.

¡PASTERADA!

Don Gumersindo Piñol,
un amich meu de la infancia,
fabricant de panyos fins
molt millors que 'ls de Tarrassa,
va establirse fa uns dos anys
aprop de Guadalajara;
s' enamorá d' aquell punt
y va montarhi una fábrica
com no n' hi hagi de millors
á Inglaterra ni á Alemania.

Figúrinse si será
cosa ben adelantada,
que hi té una mena d' embut
com una xeringa extranya,
y á n' allí, per l' un cantó
s' hi abocan els sachs de llana,
y per l' altre surten fets
pantalóns y americanas
de la hetxura y el color
que 'l parroquiá li demana.

Aixó sí, qu' es un orgull
per la familia y la patria!
Veyám si ho farán, aixó,
á Sabadell ni á Tarrassa!...

Donchs, aquest bon amich meu,
aquesta gloria ignorada,
va fé 'l diumenge passat
expressament un viatge
per assistí á la *Merienda*
qu' en el Coll se celebrava.

Merienda que, dit de pas,
fou trista y desconsolada,
quan *lágrimas de muquer*
y *sospiros d' añoransa!*...
donchs brenar sense Lerroux
es arrós sense pollastre;
es hermita sense sant;
es payella sense mánech;
es com jardí sense flors,
com un cantí sense nansa!

Y en Piñol, mon pobre amich,
que per xó va fé 'l viatge,
per la seva mala sort
de res d' aixó va enterarse.

Vaig quedarme tot sorprés,
diumenge al vespre á la Rambla,
vejentlo cansat, rendit,
plé de pols, rojas las galas,
els ulls sortintli del cap
y la boca escumejanta.

Al reconeixem, fa un crit;

corro, l' abrosso, m' abraza,
se tomba tot en rodó
y ¡patatxap! cau en basca.
—Sosségat, home!—li dich.—
Pro ¿qué tens? D' hont surts? Qué 't passa?
Fentli olorar per tres cops
un *Liberal* que portava,
torna en sí al cap d' un moment
y m' explica la desgracia:
—Vinch de corre com un boig!
De voltar tota la tarde,
de menjar pols y rabiari
y espatllarme las sabatas!
He vingut expressament
avuy de Guadalajara
per assistir á la gran
Merienda Republicana...
—¡Es á dir que vens del Coll?...
—Aixís se 'l trenqués en Maura!
He demanat á un d' aquests
polissóns que portan sabre,
que 'm fes el favor de dir
el Coll, el *Cuello*, ahont estava.
Y ¿sabs d' hont vinch? ¿Sabs ahont
m' ha fet aná 'l gran salvatge?...
—Qué sé jo! No vens del Coll?...
—Sí! pro del Coll de Moncada!
—¡Qué 'm dífus! Lamento 'l fracás;
pro, vaja: paciencia y calma!
Y mira, si un altre cop
vols fidelment informarte,
pregunta á n' aquests vermells
que son gent de confiança.

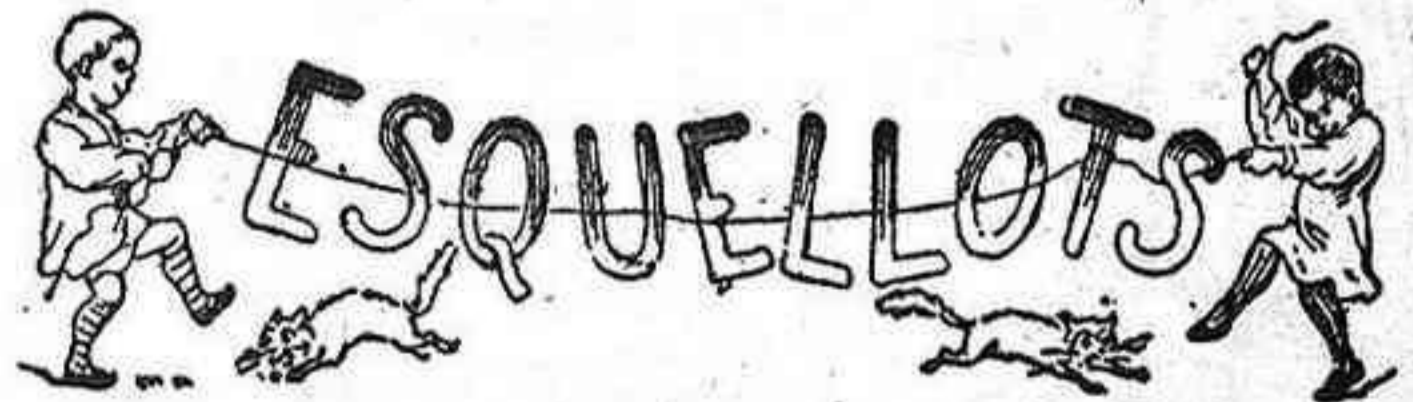
PEP LLAUNÉ

DEL CORPUS

Allá á la professó, fent de curiosa,
cert tipo tan engrescador vaig veure,
que sens pensarmhi gens vaig acostarmhi
sols ab l' intent de ferli un xich l' aleta.
—Dispensi,—vareig dirli;—
vosté es un angelet, una bellesa!
¡Aquests ulls! ¡aquest nas! ¡aquesta boca!...
¡qué 'n valen de pessetas!—
Al sentí aixó, si no 'm va dar las gracias,
en cambi 's va girá, dantme l' esquena,
lo qual me feu pensá: Aquesta xicota
no deu estar per brochs ni per finesas.

No obstant, al cap d' un rato
d' escoltar imperturbable mas floretas,
em mirá tot de cop y 's posá á riure
d' un modo tan ruidós que feya pena.
—Pot dirme de qué riu?—vaig preguntarli,
y ella 'm feu de contesta:
—Pues rich d' aquell bon home
que se li acaba 'l ciri y, per més pega,
el seu cap tan pelat ¡Deu me perdoni!
talment sembla un formatje de Gruyere.

ANTÓN DEL SINGLOT

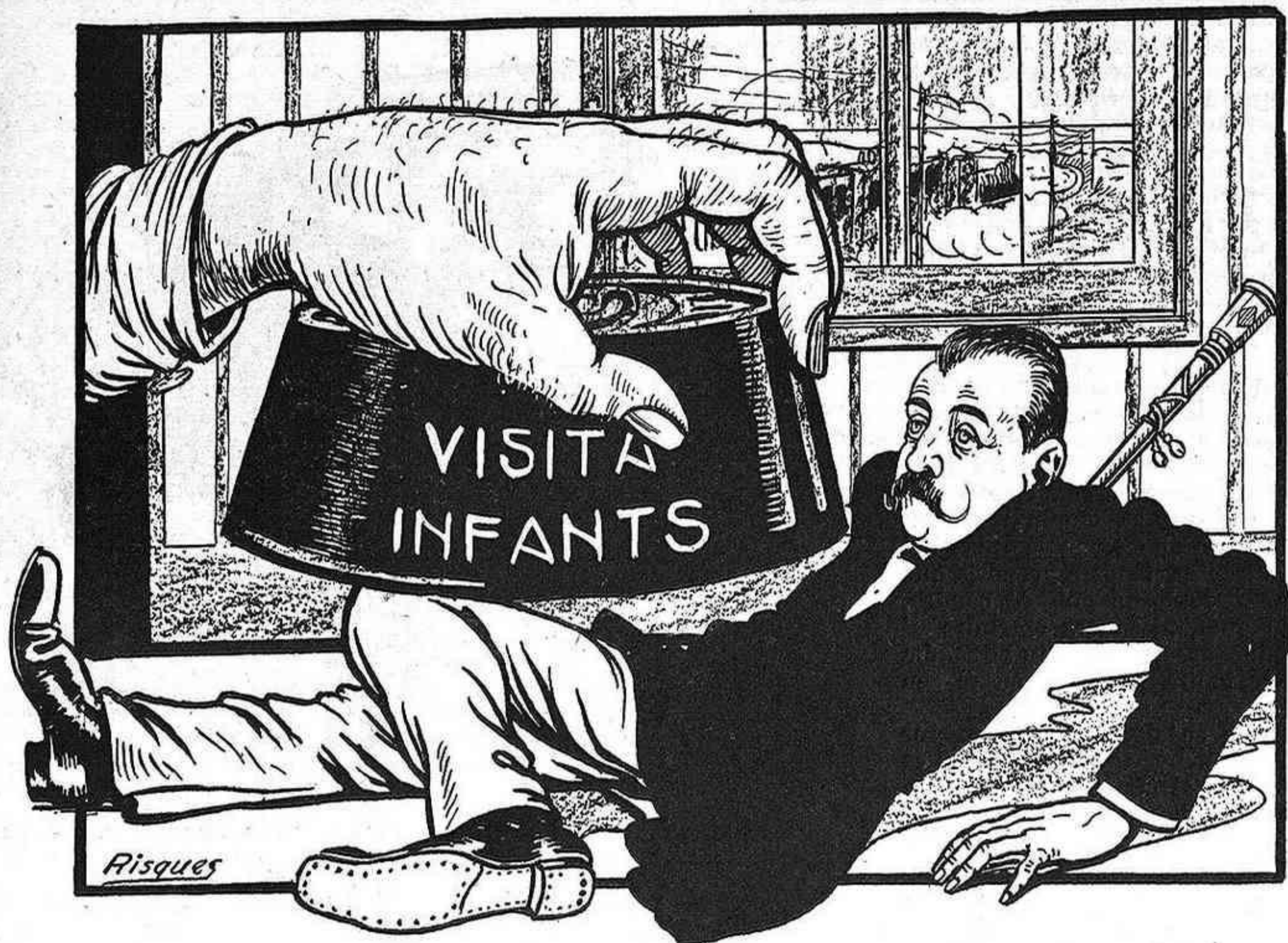

Més concorregut de lo que podíam esperar ha resultat el petit *plebiscit* que, pera jutjar la conducta del senyor Bastardas ab ocasió de la visita dels infants, convocavam el passat divendres.

Pero si per lo que toca al número hem de dir que 'l públich ha respost espléndidament, no succeheix lo mateix per lo que respecta á la índole de las contestacions.

Moltas d' ellas—ja 'ns perdonarán els seus autors la franquesa—s' apartan completament de las condicions per nosaltres fixadas. Ni son breus, ni enginyosas y al-

EL FÍ DE UNA PENOSA SITUACIÓ

—Ay, gracias á Deu!... No sabeu el pes que m' heu tret de sobrel...

gunas ni á *parlamentarias* arriban. Una cosa es *comentar* y un'altra es *faltar*... á la gramática.

Per aquest motiu es que, fent de las respostas rebudas una selecció cuidadosa, doném solzament las que á continuació veurá el lector.

* * *

«L'arcalde accidental no degué moure's de casa fins que la máquina del tren expedicionari llensá el xiulet de despedida. ¿Quí no recorda que la *indisposició* era 'l gran remey ab que en Sagasta resolía tots els problemes difícils? Don Práxedes era un *mestre* y las llissóns dels mestres han d'aprofitarse.—S. S. y M.»

* * *

«Diuen que si en Bastardas va fer *alló* va ser perque li varen prometre varias cosas beneficiosas á la ciutat. »*¿Y si luego resulta que no hay cielo?*—R. Valls.»

* * *

«El sol fet d'anar á *rebre*, parla poch en favor de la enteresa de don Albert. L'home qu' es home no ha de voler *rebre* may. Y si algún cop *reb*, s'hi ha de tornar.—*Un vehí de la futura Via A.*»

* * *

«Jamay la cortesia té que confondre's ab el funambulisme. A l'arcaldia no s'hi va á ferhi equilibris, sino á desempenyar seriament, austerament, *fiuallerescament* el paper de primer magistrat de la ciutat.—*Un lector de LA ESQUELLA.*»

* * *

«Si avans de la visita me l'haguessen demanada la meua opinió, l'hauría donada ab molt gust. Ara, *tarde piulasti*. «A visita muerta, la cebada al rabo.»—*Ramón Solervell.*»

* * *

Fins aquí las contestacions que per venir, com havém dit, ajuntadas á las bases del *referendum*, resultan publicables.

No obstant, n'hi ha una, entre las que quedan fora de concurs, á la que, á pesar de ser excessivament llarga, ens decidím á donarli cabuda, tant per las moltes cosas curiosas que diu, com pel meravellós parecut—de segur

purament casual—que hi ha entre la lletra en que vé escrita y la del protagonista d'aquesta *verídica historia*.

Aquí va.

«La qüestió que hábilment planteja en el primer esquellot, parteix d'una base inexacta: la de que en Bastardas, desde la nova presa de possessió d'en Sanllehy, disfrutava de llicencia. No es cert: ni la va demanar, ni se li va concedir. La confusió dimana d'haver dit el senyor Bastardas, que trigaria uns días (menos de vuyt) á ferse cárrech de la Tenencia d'Arcaldía; pero durant aquells días, va fer de regidor, presidint Comissions y Jurats.

»Es clar que podía demanarne de llicencia y fugir del compromís de rebre als infants, pero en Puig y Alfonso no s'hauría avingut al paper de *suplent* per tals cassos (aixís ho digué); hauría passat l'Arcaldía á n'en Layret... millor dit, s'hauría nombrat Arcalde de R. O., á no ser que per dimissió d'en Bastardas de la 1.ª Tenencia d'Arcaldía (donada la impossibilitat de fer d'Arcalde accidental) haguessim nombrat á n'en Puig y Alfonso; ab lo qual haurían resultat els de *La Veu*, amos de la minoría parlamentaria, de la Diputació Provincial y del Ajuntament.

»Per tots aquests motius, en Bastardas, després de consultar als seus amichs polítichs, y als regidors de tots colors (lerrouxistas inclusiu) y de recabar la seva aprobació, va parlamentar ab el Gobernador y va acceptar l'Arcaldía, ab condicions honrosas, es á dir (previ restabliment de las garantías constitucionals) rebre als infants ab dignitat y sense cap humillació; ni lluminarias ni *colgaduras* á Casa la Ciutat, (á qual ff's va convenir que no n'hi hauría tampoch al Govern Civil ni á la Diputació) ni va anar en Bastardas á la recepció oficial á la Capitanía, ni á cap banquet d'autoritats, ni á cap funció ni obsequi, ni va *besar* cap má; ni á la visita á Casa la Ciutat, es va fer més que lo de costum á qualsevol personatge (del país ó extranger) que visita la Casa.

»L'actitut digna d'en Bastardas ha servit pera que acabés la guerra sorda que 's feya á Madrid (y fins aquí) á la Reforma; obtenint que 's desfessin agravis y 's resolguessin favorablement els recursos pendents; es á dir, lo que no obtenía tota la *influencia* d'en Sanllehy.

»En Bastardas ha lograt que 'l Govern sancionés

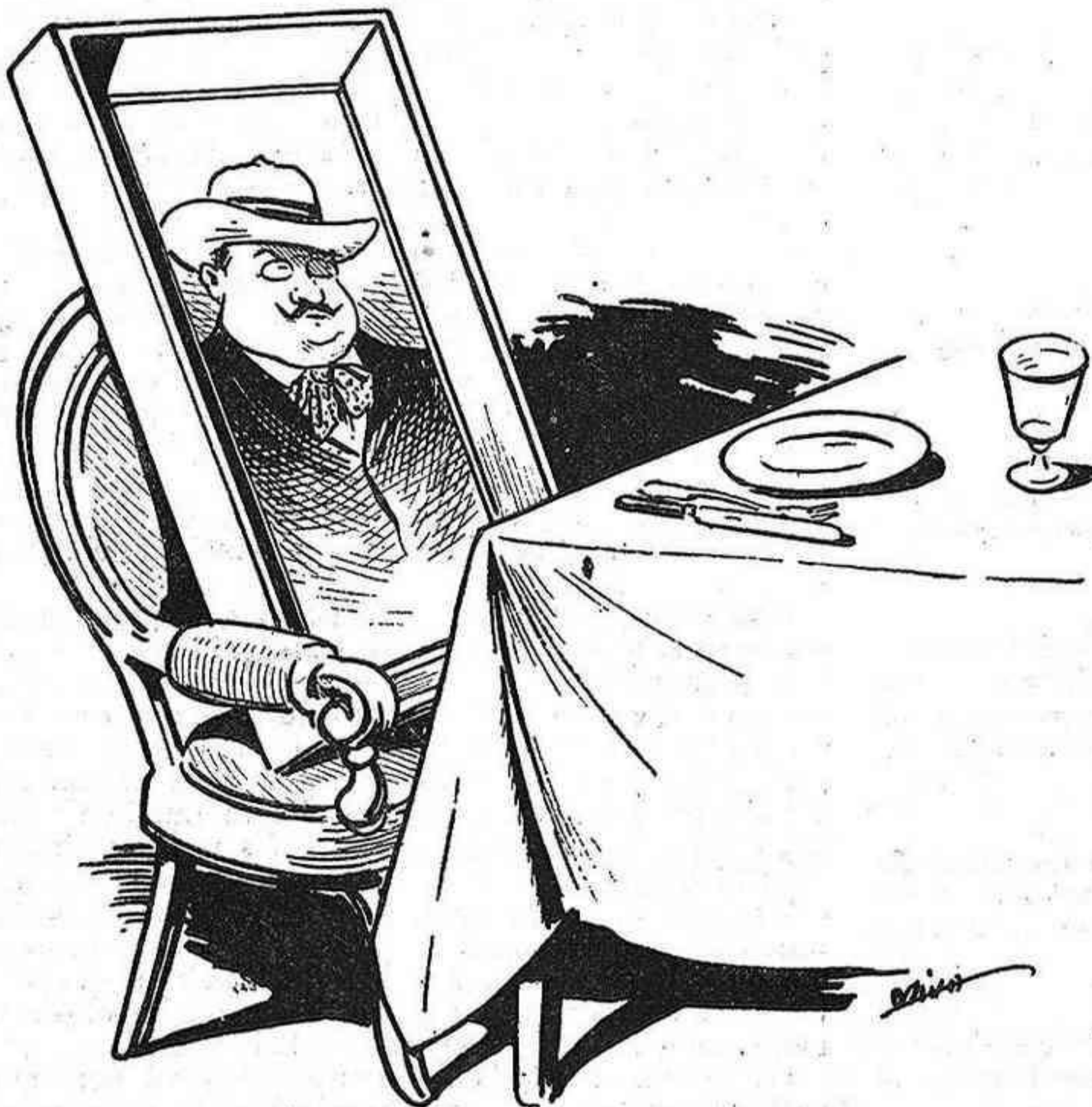
la voluntat del Ajuntament: no tenir Arcalde de R. O., y ha demostrat, no ab paraulas sino ab fets, que Barcelona pot tenir un arcalde republicá, al que se li ha concedit més en vint días d' Arcaldía que á n'en Sanllehy ab vint mesos.—*Un Regidor.*»

Poch perdrián els nostres lectors si passéssim per alt el meeting que 'l diumenge al matí va celebrarse al Tívoli, com podíá haverse celebrat—tal vegada ab més rahó que en un teatro—al Taller Embut ó al Circul de la Guassa viva.

Convocat jesuíticament pera combatre la lley del terrorisme, l'acte va convertirse en una funció á benefici d'en Lerroux y en perjudici de la dignitat de Barcelona. L'insigne Pérez Galdós y 'l bonatxó d'en Calzada, conduhíts enganysats á un lloch ahont, ab la salsa del seu nom, no hi havíá altre propósit que guisar pera la taula de don Alacandro, sigueren juguet, al nostre entendre, d'una verdadera ensarronada que no sabém quín efecte haurá produhit en el seu ánim.

Bastará que consigném que 'l senyor Sol de Romanones, que ha dit qu' es precis respectar als frares, perque, quan á Espanya n' hi ha, es prova que Espanya 'ls vol, troná contra la reacció, y que 'l Sr. Serrallera, que té 'ls seus fills educantse als Escolapios y las sevas fillas á Loreto, digué una pila de barbaritats contra 'l clericalisme y contra la hipocresía reynant. Si per mostra n' hi ha prou ab un botó, creyém que ab aquests dos n' hi haurá més que suficient pera que 'ls lectors se formin cabal concepte de lo que va ser el desdixat meeting del Tívoli.

LA EFIGIE DE DON PRUDENCIO PARLA:

«...Aquí 'm teniu, disposat á obrirme las venas pel poble i donarvos la meva vida!»

(De La «Merienda Fraternal»)

AMORS FRÁGILS

—Creume, Llamparó,... mira d' escabetxarla aquesta minyona...
Es una xaveya de tota confiança...

—Sí, pero, veus?... es d' una confiança de cal adroguer.

La *Gaceta dels xinos* pren suaument el pèl al nou cos de policia de caball que 'l passat dijous va estrenarse.

Y, segurament ab el propósit de fer un *xistu*, diu:
«—¿Qué es, en suma, un guardia de seguridad montada?»

»—Una autoridad con cinco *cascos* y un sable, que ni el de *papá* de «La Mascota».

Tindrà que dispensarnos l' autor de la gracia, pero en «La Mascota» no hi ha cap *papá* ab sabre. El sabre de *papá* perteneix á «La Gran Duquesa de Gerolstein».

Sembla mentida que un lerroquista no estigui més al corrent de las produccions del género *bufo*.

Que al fi y al cap es el género seu.

Está vist: el nostre Excelentíssim Ajuntament, alias *Gatzara continua*, es incansable.

Tot just arribats de Palma els tres ilustres concejals que varen anar allí á gastarse 1,500 pessetas en nom y representació de la ciutat, ja han marxat á Zaragoza quatre altres honorables edils que van á la capital d' Aragó á gastarse 2,500, també en nom y á las costellas de la pacientíssima Pubilla.

Ja ho diu la cansó:

«Barcelona, comtat gran,
quí t' ha vist tan rica y plena;
de barrut y de senyor
se n' ha de venir de mena...»

Es la mateixa cansó que 's cantava en temps dels Fontrodons, dels Masvidals, dels Despatx y de tants altres regidors de divertida memoria.

De manera que, en quant á cansóns, no hem adelantat gayre.

Y en quant á regidors, tampoch.

*
**

Ara, una mica de comptes.

2,500 pessetas, repartidas entre quatre concejals, venen a ser 625 per barba.

Suposant que 'ls nostres digníssims regidors, desde 'l moment que han sigut convidats pel Ajuntament de Zaragoza, tindran pagats els gastos de allotjament y teca, ¿volen fernos el favor de dirnos en qué 'ls invertiran aquests 125 duros que a cada hù els corresponen?

Sense que aixó signifiqi la més petita desconfiansa, se 'ns figura que, a la tornada, una petita nota detallada dels gastos fets no seria del tot superflua.

* *

Dugas paraulas més, y prou d' aquest color.

En la sessió del Ajuntament en que 's va acordar el petit despilfarro de las 2,500 pessetas, el senyor Giralt sigué l' *únich* regidor que votá en contra.

Nosaltres no 'l coneixém, pero desde aquestas columnas tenim l' honor d' estrényer la má del senyor Giralt.

Llegeixo:

«Se han celebrado en Sagunto grandes fiestas en honor de Romeu...»

Un lector, interrompentme:

—¿D' en Pere?... ¡Ayay! ¿Per qué las hi han fet?... No deurá ser pas com á mostra d' admiració per la *panne* que va tenir en las últimas carreras de *voiturettes*...

—Esperis, home; deixim acabar de llegir.

«...en honor de Romeu, el guerrillero que hizo célebre su nombre por las hazañas que realizó durante la guerra de la Independencia.»

El lector:—¡Aaaa!...

Explicant *El Progreso* als seus mansíssims lectors la visita dels infants a la Casa municipal de Lactancia, diu

que 'ls egregis personatges sigueren rebuts pels concejals Puig y Alfonso, Durán y Fuster, el jefe del *cuerpo* municipal (¿quí deurá ser aquest mestre?) y 'ls facultatius de la Casa, pero no s' extén en detalls ni dona cap nom que pugui ilustrar al lector respecte a qui son aquests facultatius que a la visita dels infants varen estar presents.

Per fortuna *El Noticiero*, més explícit ó més ben informat, té la bondat de participarnos que entre las personas que varen rebre a D.ª María Teresa y a D. Fernando hi havia el conseqüent lerrouxista senyor Ardid.

¿Cóm diable *El Progreso*, tan amich de bombejar als seus, va cometre la lleugeresa de deixarse en el tinter un nom tan conegut?

La omissió es imperdonable y per aixó es que nosaltres ab verdader gust la subsaném.

Avansan solemnement a pas de tortuga las obras de destrucció del Parch que, ab la complicitat dels senyors regidors, está impunement realisant l' ahir desconegut y avuy famós *atraccionista* nort-americá *mister Nazer*.

Per ara ja 'ns hem quedat sense 'l gran surtidor que existía al davant de l'antigua nau central de la Exposició. *Mister Nazer* s' ha dignat ferlo malbé y omplirlo de terra.

Tenim també colocats en distints llochs del Parch uns *hermosos* pals, iguals als que a las carreteras sostenen els fils del telégrafo, y que *mister Nazer*, passantse tranquilament la estética per qualsevol puesto, ha clavat aquí y allá pel seu servey eléctrich, de la mateixa manera que deuría ferho a la Cafrería, si a la Cafrería hi hagués tanta tolerancia com aquí.

Interinament, aixó es tot lo que dels fenomenals projectes de *mister Nazer* hem tingut el *gust* de veure.

Se continuará.

2,500 PESSETAS PER ANAR A ZARAGOSSA

—La virgen del Pilar dice
que no quiere ser francesa;

que quiere ser... regidora
de la colla de las juergas.

DON BENITO, OFUSCAT

—Pues, en materia de erudición, yo tenía á ese intelectual por un gigante...
 —Ca, no senyor. De gegant no més ne té las barbas.

Vaja, ... al últim se 'n devia anar ben satisfet el senyor marquès de Figuerola.

El darrer dia de sa estada á Barcelona va fer una visita al Casino Conservador, y allí va sentir, per fi, alguns aplausos. Mitja dotzena de *niños góticos*, qu' es com si diguessim tot el partit en pes, varen ferli una demostració de simpatía.

—*Todo eso es elemento monárquico?* preguntava el ministre.

—Oh, nó; n' hi han molts mes, ... diu que li deya el senyor Boladeres; però es que ara son á pendre ayguas...

—*A tomar aguas?*

—*Sí, senyor.... ferruginosas!*

«La Banda Municipal,
 lo mateix que altrás anyadas,
 anirá á las professóns...»
 Ho celebrém... ¡qué diantre!
 Aixís tots están contents;
 tots... menos el de la Banda.

Un d' aquests darrers días, y formant part del programa de Festas, devia tenir lloch la inauguració del Acuarium Municipal instalat en la part superior de la cascada.

Y... efectivament l' Acuarium encare está tancat y barrat.

Ara com ara, no hi ha altres peixos visibles que 'ls de la Comissió.

Que son uns peixos que 's portan l' oli.

En Pérez Galdós va anar, segons diuhen el diumenge, á la tarde á brená al Coll y á rebre homenatge el vespre, com á insigne literat...

A mí no m' ho farán creure.

En tot cas, lo que creuré es que aná... com qui va d' esma á Novedats, en Galdós y al brenar del Coll, en Pérez.

De Galdós no més n' hi ha un, pro de Pérez... á dotzenas!

Si van al Parch, no deixin d' arribarse á veure las focas de la Cascada. Al mitj del llach inferior els hi han guarnit un *chalet* de fusta qu' es tota una monada. Els estrangers quedarán encantats.

Allí veurán, donchs, las focas embotidas, lletjas y antipáticas, de panxa per amunt, revolcantse sibaríticament demunt del entarimat, com si 'ls piqués alguna cosa...

N' hi ha una que se sembla molt, molt, molt al arcalde dimissionari D. Domingo Sanllehy.

Aixó sol ja paga 'l tret de anarlas á veure.

La nit de Sant Joan tindré obert el *Parque*: hi haurá iluminació, hi haurá distraccions varias, y focs artificials, y cocas ensucradas... Com que 'l Parch es de tots els ciutadans, ja ho saben... ¡els que tinguin dos rals pera pagar la entrada!

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
 Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

L' UCA del Senyor Esteve

PER SANTIAGO RUSIÑOL

ab redolins dibuixats per En RAMÓN CASAS

y escrits per En GABRIEL ALOMAR

Un tomo de 280 planas

UNA pesseta

LA CIUDAD DE BARCELONA

ITINERARIOS PRÁCTICOS

· GUIA LOP ·

Precio: 2 pesetas

Obra nova de PERE ALDAVERT

Un tomo en octau. Preu: 3 pesetas.

PER FER LA DOTZENA

L. Valera	— EL FILÓSOFO Y LA TIPLE	Un tomo, Ptas. 3'50
J. López Silva	— LA GENTE DEL PUEBLO.	» » 3'50
J. Rizal	— EL FILIBUSTERISMO	» » 3'—
Pío Baroja	— LA DAMA ERRANTE	» » 3'—
Antonio Fogazzaro. —	EL SANTO.	» » 3'50

CIENCIAS Y PACIENCIAS

PER [FRA, NOI

Secrets d' economia doméstica.—Remeys fàcils y baratos.
—Experiments de física recreativa.—Fórmulas noves de art culinari.—Jochs y entreteniments casulans.

Preu: 1 pesseta

ACTUALIDAD

UNA PROCESSION

ALBUM DE CARICATURAS

POR

WERTHER

Precio: Pesetas 1'50

ANUARIO-RIERA

PARA 1908

EXCLUSIVO DE ESPAÑA

Dos tomos, Ptas. 23

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravios, si no 's remet ademés un ral pera certificat. Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

LA PROFESSÓ
DON JOAN, AL PASSAR LAS TRAMPAS

—Cada vegada que veig aquest tipó, penso en la manera com vareig ser elegit senador per Guadalajara.